

Děkanát 1. lékařské fakulty University Karlovy v Praze
Kateřinská 32
121 08 Praha 2

Posudek školitele

Příjmení a jméno doktoranda: . **PhDr. Jan Soukup**

Obor doktorského studia: Lékařská psychologie a psychopatologie

Forma doktorského studia: interní

Datum zahájení doktorského studia: 1. 10. 2005

Školitel: prof. MUDr. Hana Papežová., CSc., Psychiatrická klinika 1. LF a VFN UK, Ke Karlovu 11, Praha 2, tel. 224965313, fax 224923077, e-mail: hpap@lf1.cuni.cz

Téma disertační práce: Disociace v období dospívání. Validizace české verze dotazníku Adolescent Dissociative Experiences Scale (A-DES) v klinickém a neklinickém souboru adolescentů.

Vyjádření k práci

Disertační práce PhDr. Jana Soukupa je zaměřena na problematiku disociace u dětské populace a na standardizaci dotazníku zaměřeného na detekci této symptomatiky. Cílem je přispět k zlepšení diagnostických závěrů spojených s disociativní symptomatikou u dětí a adolescentů. Taková data v České Republice a východních zemích dosud chyběla.

Disertační práce je napsána česky a má 71 stránek: teoretický úvod potvrzuje všeobecný přehled autora ve studované problematice. Práce vymezuje v úvodu cíle výzkumu (str.5-8) a pokračuje přehledným popisem metodiky výzkumu (str.10-17) a výzkumných nástrojů a charakteristik vyhodnocovaných dat ((str18-26). Výsledky jsou popsány přehledně .(str.27-39) zvláště pro klinický a neklinický soubor a dále diskutovány. Klinické aspekty autor shrnul zvláště do kapitoly (9. Klinické aspekty disociace a využití dotazníku A-DES, str. 50-53), dále je uvedena použitá literatura (celkem 89 citací) a přílohy se sledovanými dotazníky, včetně originální anglické verze (str.72) a publikace autora.

Disociaci v dětském a adolescentním věku se autor věnoval i ve své rigorózní práci: Disociativní procesy a poruchy v dětství a adolescenci (Výzkum pomocí dotazníku A-DES) na Katedře psychologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (ukončené v roce 2005).

V disertační práci se k tématu disociace u dětí vrátil a kvalitněji zpracovaný a validizovaný dotazník používá i u klinického souboru. Autor sám zorganizoval sběr dat, a pomocí dotazníku

sledoval 653 ne-klinických a 162 adolescentních hospitalizovaných psychiatrických pacientů, kteří vyplnili českou verzi dotazníku A-DES a SDQ-20 a další informace (demografická data, diagnózy, další psychopatologické projevy). Česká verze A-DES vykazovala velmi dobrou vnitřní konsistenci, test-retest reliabilitu a validitu. Její prediktivní vlastnosti se však ukázaly limitované. Autor prokazuje korelaci ADES se somatoformní disociací, klinicky pozorovanými disociativními symptomy a traumatickými zkušenostmi, a sebepoškozováním a polysymptomatickými diagnostickými klinickými obrazy. Zajímavé je, že skóry jsou signifikantně vyšší u ADHD, ale paradoxně se neliší disociativní poruchy diagnostikované podle MKN-10...

Podrobný popis kvalitativní i kvantitativní metodiky a dosažených výsledků je zahrnut do 5 odborných článků, ve kterých je prvním autorem. Obhajobu umožnilo přijetí stěžejní práce do *European Psychiatry*, IF=2,4. Proto jsou práce sama i autoreferát disertační práce (v angličtině) datovány rokem 2009. Většina uvedených výsledků byla průběžně prezentována odborné veřejnosti u nás i v zahraničí se zaměřením na praktické využití škály.

Vyjádření k doktorandovi

PhDr. Jan Soukup nastoupil k prezenčnímu studiu v oboru Lékařská psychologie a psychopatologie v říjnu 2005. Do roku 2009 pracoval jako psycholog a terapeut na Denním stacionáři pro poruchy příjmu potravy Psychiatrické kliniky 1.LF, kde se aktivně podílel na klinické práci, výzkumu a prezentaci výsledků i výuce. V posledním roce pracoval na Oddělení léčby závislostí 1.LF a dokončil svou disertační práci. Také se pracoval v terapeutické komunitě Kaleidoskop.

Během studia se podílel nejen na organizaci Mezinárodních konferencí o poruchách příjmu potravy (PPP) v letech 2007 a 2009 v Praze, ale také prezentoval své výsledky z oblasti PPP. Věnoval se také dalším klinickým tématům, především motivační rozhovorům a taneční terapii. Státní doktorskou zkoušku v oboru Lékařská psychologie a psychopatologie vykonal 2.září 2008 a disertační práci odevzdal v řádném termínu.

V experimentální práci, zpracování dat a prezentaci výsledků doktorand úspěšně prokázal schopnost samostatného vědeckého způsobu myšlení a schopnost formulovat problém a hypotézy, získat a zpracovat adekvátní data. To je ve výzkumné práci u dětí a adolescentů organizačně obtížnější než u dospělé populace. Je záslužné, že výsledky této české validizační studie byly publikované v české odborné literatuře, kde přestože nemají IF, přinášejí návod pro další využití dotazníku v klinické praxi i při dalším výzkumu (1. Soukup J., Papežová H., Kuběna A., Mikolajová V.: Dotazník Škála disociativních zážitků pro adolescenty. *Psychiatrie pro praxi*, 10, 2009, 220-223. 2. Soukup, J., Papežová, H.: Disociativní problematika pacientek s poruchami příjmu potravy. Využití dotazníků

DES/A-DES. Psychiatrie pro praxi, suppl. B, 10, 2009, s. 21. 3. Soukup J., Papežová H., Kuběna A., Mikolajová V.: Psychometrické vlastnosti dotazníku Škála disociativních zážitků pro adolescenty (A-DES). Psychiatrie pro praxi, suppl. B, 10, 2009, s. 29. 4. Soukup, J., Papežová, H.: Disociace v dětství: diagnostika. Dotazník disociace v dětství. Česká a slovenská psychiatrie, 104, 2008, 5, s. 236-240). Autor doporučuje screening disociace u adolescentních pacientů s komplexnějšími behaviorálními poruchami, poruchami kontroly impulsů, s ADHD nebo s traumatickými zážitky v anamnéze.

PhDr. Jan Soukup splňuje všechny podmínky pro úspěšnou obhajobu disertační práce a získání titulu PhD za jménem..

Praha, 2.6.2010

Prof. MUDr. Hana Papežová, CSc., školitel